

Zingen: psalm 119: 67

Maak in Uw woord mijn gang en treden vast,
Opdat ik mij niet van Uw paân moog' keren;
En wordt mijn vlees door 't kwade licht verrast,
Ai, laat het mij toch nimmer overheren.
Verlos mij, HEER, van 's mensen overlust,
Dan zal ik U, naar Uw bevelen, eren.

Lezen: Mattheüs 5: 1 -12

1 En Jezus, de schare ziende, is geklommen op een berg, en als Hij nedergezeten was, kwamen Zijn discipelen tot Hem.

2 En Zijn mond geopend hebbende, leerde Hij hen, zeggende:

3 Zalig zijn de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

4 Zalig zijn die treuren; want zij zullen vertroost worden.

5 Zalig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beërven.

6 Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.

7 Zalig zijn de barmhartigen; want hun zal barmhartigheid geschieden.

8 Zalig zijn de reinen van hart; want zij zullen God zien.

9 Zalig zijn de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen genaamd worden.

10 Zalig zijn die vervolgd worden om der gerechtigheid wil; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

11 Zalig zijt gij, als u de mensen smaden, en vervolgen, en liegende alle kwaad tegen u spreken, om Mijnentwil.

12 Verblijdt en verheugt u; want uw loon is groot in de hemelen; want alzo hebben zij vervolgd de profeten, die voor u geweest zijn.

Zingen: psalm 43 vers 3

Zend, HEER, Uw licht en waarheid neder,
En breng mij, door dien glans geleid,
Tot Uw gewijde tente weder;
Dan klimt mijn bange ziel gereder
Ten berge van Uw heiligheid,
Daar mij Uw gunst verbeidt.

Zingen: psalm 143: 10

Leer mij, o God van zaligheden,
Mijn leven in Uw dienst besteden;
Gij zijt mijn God, vat Gij mijn hand;
Uw goede Geest bestier' mijn schreden,
En leid' mij in een effen land.

Postmodernisme, geloof en gevoel

‘Het is voor mij zoals ik het voel.’

Postmodernisme, geloof en gevoel

Postmodernisme, geloof en gevoel

Franse verliezen	377.231	van wie 162.308 dood of vermist
Duitse verliezen	337.000	van wie 100.000 dood of vermist
Totaal aantal	714.231	waarvan 262.308 dood of vermist

Postmodernisme, geloof en gevoel

Le mythe moderne du progrès

*décortiqué et démonté
par le philosophe*

JACQUES BOUVERESSE

*à partir des critiques de Karl
Kraus, Robert Musil, George
Orwell, Ludwig Wittgenstein
et Georg Henrik von Wright*

POUR LES ÉDITIONS AGONE

cent
mille
signes

Postmodernisme, geloof en gevoel

Postmodernisme, geloof en gevoel

Modernisme

- Begin 20e eeuw
- Duidelijke waardeoordelen (hoge cultuur, lage cultuur, enz.)
- Helder normen- en waardensysteem
- Geloof in vooruitgang, objectiviteit, ratio/logica, wetenschap als aanjager van de vooruitgang

Post-modernisme

- Experimenteert met normen en waarden
- Diversiteit
- Speelt met de conventie (m.n. idee van vooruitgang, objectiviteit, logica, persoonlijke identiteit en 'grote verhalen'
> om structuren zichtbaar te maken, om te toetsen.)
D.m.v. ironie, parodie, omkering, afzetten: o.a. in de kunst.

Postmodernisme, geloof en gevoel

Postmodernisme, geloof en gevoel

Wat is waarheid? Versnelling < existentialisme

Sartre: 'Ik ben *mijn* keuzes', bv. 'bejaarde vrouw die oversteeft'

Postmodernisme:

- 1 Relatief waarheidsbegrip
- 2 Diversiteit
- 3 Geen objectieve waarheid buiten ons, maar ik vind de waarheid in mijzelf > individualisme
- 4 Belang intuïtie / gevoel

De beeldcultuur werkt hierbij als katalysator.

Postmodernisme, geloof en gevoel

Levensgevoel werkte door in christelijke kerken na WO II:

- 1 Schriftgezag
- 2 Geloofsleer
- 3 Ethiek

A.M. Lindeboom, *De theologen gingen voorop*

Thijs Booij, *De stille revolutie*

Schriftgezag – NHK: *Klare Wijn* – Ger. Kerken: *God met ons; over de aard van het Schriftgezag*

Relationeel waarheidsbegrip: iets is waar als het voor mij waar wordt (= als ik het waar vind: betekenis geef ik zelf)

Postmodernisme, geloof en gevoel

Gereformeerde gezindte: andere volgorde:

- 1 Kleine ethiek
- 2 Geloofsbeleving
- 3 Geloofsleer (Schriftgezag?)

Is er sprake van een stille refo-lutie?

Postmodernisme, geloof en gevoel

- 1 Wat kom jij van de postmoderne cultuur tegen in de literatuur, in de colleges, in je vriendenkring?
- 2 Wat herken je ervan in je eigen denken en doen?
- 3 Hoe kan de postmoderne cultuur je beïnvloeden w.b. het staan in je gemeente en kerkverband?
- 4 Hoe kan de postmoderne cultuur merkbaar zijn in je gemeente?
- 5 Hoe kan de postmoderne cultuur het beluisteren van een preek beïnvloeden?
- 6 Postmodernisme wordt bevorderd door de beeldcultuur. Is dat zo? Waarom?

Postmodernisme, geloof en gevoel

- 1 Is interkerkelijkheid postmodern of niet?
- 2 In hoeverre past dogmatiek nog bij deze tijd?
- 3 De Bijbel is altijd een 'tegenover' voor de cultuur na Genesis 3.
 - Is dit zo?
 - Hoe functioneert dat in de prediking?
 - Hoe functioneert dat in de liturgie?
 - Hoe functioneert dat in jouw leven?

Postmodernisme, geloof en gevoel

Geloof en gevoel

- Op bezoek bij een postmoderne prediker (?) in Amsterdam

En de conclusie was:....

? + ? = ??

Postmodernisme, geloof en gevoel

- 1 Psalmen: gevoelens: droefheid, angst, toorn, blijdschap – vb?
 - 2 ³⁷ En Jezus zeide tot hem: *Gij zult liefhebben den Heere, uw God, met geheel uw hart, en met geheel uw ziel, en met geheel uw verstand.* (Matth. 22:37): de hele mens
- **Hoe** hebben geloof en gevoel met elkaar te maken? Matth. 13:20,21 en 1 Kor. 13:2b ...

Postmodernisme, geloof en gevoel

Geloof en gevoel – praktisch:

Matthew Meade, *De bijna-christen ontdekt*

Edwards, *Religieuze gevoelens*

1 Petrus 1:8: *Denwelken gij niet gezien hebt, en nochans liefhebt, in Dewelke gij nu, hoewel Hem niet ziende, maar gelovende, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde.'*

Postmodernisme, geloof en gevoel

Gevoelens vormen een groot deel van de ware godsdienst. In Gods Woord:

- 1 Zonde: 'onbewogen', 'stenen' hart < > 'vlesen' hart (vol gevoel en aandoeningen)
- 2 Zie het 'hongereren, dorsten (= verlangen), vrezen, liefhebben.'
- 3 Dreiging van de wet en nodigheden van het evangelie werken op de mens in > gevoelig aangedaan.
- 4 Romeinen 7: inwendige strijd, Rom. 8: zegelied!
- 5 De hemel: liefde en vreugde
- 6 Waar gebed: met hart en gevoel
- 7 Lofprijzing: met hart en gevoel
- 8 Prediking: wil Goddelijke zaken in hart en gemoed van de hoorders afdrukken

Gevoelens bij de Heere Jezus Christus Zelf:

Christus: *Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart.*

Brandende ijver. Bedroefd over Jeruzalem.

Jezus weende.

Postmodernisme, geloof en gevoel

N.B. Ook veel gevoelens en gevoeligheden
zonder Gods Geest: warmte, ernst,
bewogenheid. **WAT IS DE BRON?**

Ware geloof: licht in het verstand – het hart
innig aangedaan.

De oneindige liefde Gods in het zenden van Zijn
Zoon: moet ons raken. Idem afschuwelijke
natuur van de zonde.

Postmodernisme, geloof en gevoel

Edwards: geen bewijs van genade (op zichzelf):

1 groot gevoel, hevige aandoening

‘Hosanna, den Zone Davids! Gezegend is Hij Die komt in den Naam des HEEREN.’ en ‘Kruis Hem!’

2 Grote uitwerkingen op het lichaam (opwekking)

3 Vloed van woorden, vurigheid

Shepard: Het trompetten van de Farizeeen wordt tot aan het uiterste eind van de stad gehoord, terwil de eenvoud ongezien door de straten wandelt.’

4 Gevoelens die ik niet zelf heb opgewekt

Bovendien: algemene werkingen van de Heilige Geest. En: ook de duivel bootst liefde en ootmoed na. Het komt aan op oprechtheid. ‘Gij doorgrond’ mij,...’

Postmodernisme, geloof en gevoel

- 5 Als het geweten ontwaakt en overtuigd is, kan **troost en blijdschap** volgen. Op zichzelf geen bewijs van ware genade.

Spreken van vuilheid van de zonde, grootheid van de zonde. Zaligmakende werkingen kunnen nagebootst worden ('Ik heb gezondigd' - Saul, nadat de Geest des HEEREN van hem was geweken – 1 Sam. 24:16,7)

- 6 **Godsdienstige ijver** Farizee^{en}

- 7 **De Heere met de mond prijzen** (Matth. 7:20: 'Zo zult gij dan dezelve aan hun vruchten kennen.')

- 8 **Als mensen vertrouwen dat het goed met hen is**

Het gaat om de vrucht.

Postmodernisme, geloof en gevoel

Stoddard: Zelfvertrouwen is niet hetzelfde als christelijke zekerheid (= iemand die nederig hoopt en vertrouwt op Christus, geen vertrouwen in zichzelf).

Gods kind kent zijn eigen blindheid.

Ga dus niet op je gevoel af. Ook niet of iets je een 'goed gevoel' geeft. Het gaat om het Woord, tot mij gesproken door Gods Geest.

Postmodernisme, geloof en gevoel

Edwards/Meade: Ware geestelijke gevoelens:

- 1 Komen tot stand door Gods Geest, **God begint!**
- 2 Komen in het **HART**.
- 3 Daarop volgen geestelijke, heiligende **werkzaamheden**.
- 4 Gericht op het **Woord** en de God van het Woord Zelf.
- 5 Leidt tot een **nieuw geestelijk verstaan** van de Goddelijke zaken in het Woord. Men ziet iets van de heerlijkheid van God. Het hart wordt erheen getrokken, het verstand wordt verlicht, richt zich op de belofte en de Belover. Verwondering en blijdschap: opgewekt door het Woord Zelf.

Postmodernisme

- 6 Geen tegenstelling tussen gevoel en verstand. Het Woord is de Norm.
- 7 Gevoelens, als vrucht van genade, gaan gepaard met evangelische verootmoediging.
- 8 Idem: met vernieuwing van de natuur: gericht op God, op heiligheid
- 9 Idem: met zachtmoedigheid, teerheid.
- 10 Gevoelens zijn alomvattend. 'Een hypocriet kan een zeer vaste hoop hebben, terwijl eerbied, vrees en voorzichtigheid geheel ontbreken.'
- 11 Valse gevoelens rusten in de weldaden, ware gevoelens verlangen naar opwas, hebben de Belover lief.
- 12 Bij ware gevoelens hoort christelijke levenspraktijk: *En hieraan kennen wij, dat wij Hem gekend hebben, zo wij Zijn geboden bewaren (1 Joh. 2:3)*

Postmodernisme, geloof en gevoel

V.d. Groe, Toetssteen van ware en valse genade:

Onwaardigheid doorleven. Anders geen plaats voor Christus. Voor Christus moet worden plaats gemaakt!

Godsdienstige gevoelens:

- 1 Wat is de **bron**?
- 2 Waarop **richten** ze zich?
- 3 Welke **vruchten** brengen ze voort in mijn leven?

Want uit God, door God en tot God zijn alle dingen.

Naar Zijn welbehagen.

Door Jezus Christus alleen.

Vragen ds. H.A. van Zetten – “Postmodernisme – geloof en gevoel”

A

1. Wat kom jij van de postmoderne cultuur tegen in de literatuur, in de colleges, in je vriendenkring?
2. Wat herken je ervan in je eigen denken en doen?
3. Hoe kan de postmoderne cultuur je beïnvloeden w.b. het staan in je gemeente en kerkverband?
4. Hoe kan de postmoderne cultuur merkbaar zijn in je gemeente?
5. Hoe kan de postmoderne cultuur het beluisteren van een preek beïnvloeden?
6. Postmodernisme wordt bevorderd door de beeldcultuur. Is dat zo? Waarom?

B

- 1 Is interkerkelijkheid postmodern of niet?
- 2 In hoeverre past dogmatiek nog bij deze tijd?
- 3 De Bijbel is altijd een ‘tegenover’ voor de cultuur na Genesis 3.
 - Is dit zo?
 - Hoe functioneert dat in de prediking?
 - Hoe functioneert dat in de liturgie?
 - Hoe functioneert dat in jouw leven?

Mededelingen (1)

- Pauze tot 20.20. Vergeet de boekentafel niet !
- Om 20.25 starten de groepsbesprekingen in de lokalen
 - Groepsleider
 - Voorstelrondje
 - Evt. overige vragen noteren voor ds. Van Zetten
- Om 21.00 uur: plenaire discussie in deze zaal
- Dagsluiting: 21.45 uur

Mededelingen (2)

- Enquête na afloop (per mail) > graag invullen
- Boekje
Wijsheid en Wetenschap

Wijsheid en wetenschap

Pastorale handreiking aan
studenten

Onder redactie van mr. A.J.C. van Bommel,
ds. G. Clements, drs. G. van Veldhuizen

“Nachtwacht”

Bedankt, tot ziens (morgen of volgend jaar)

- Zaterdag 8 september:
 - 8.15 ontbijt
 - 9.45 opening door ds. W.A. Zondag
 - 10.00 lezing dhr. W.B. Kranendonk
- **DV vrijdag 18 januari 2019: Winterconferentie, 'Geweld in het Oude Testament', ds. W.A. Zondag**
 - www.werkgroepstudenten.nl